

Rigsdagstidende.

1861. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 395.

Tolvte Session.

93de Møde.

Lørdagen den 26de Januar Kl. 12.

(Fortsat.)

J. N. Hansen (forts.): De, der ellers efter Fæstelovgivningens Grundsætninger kunde komme til at faae saadanne Steder til selvstændigt Erhverv, blive udelukkede dervfra og synke ned til at blive simple Tjenestefolk eller Dagleiere. Paa denne Betragtning hviler hele Fæstelovgivningen. Dersom man nu vil opgive dette System, dersom det ikke længere findes statsøconomisk forsvarligt eller politisk rigtigt, at opretholde det, saa ophæve man det. De Love, der have ligget for om en Tvangsløv for Ophævelsen af Fæsteforholdet, og som oftere have været vedtagne i Folkethinget, have stillet den Bestemmelse, som indeholdes i den foreliggende § 1, i Spidsen for disse Love, idet man har anerkjendt, at under de Omstændigheder maatte det hæves, men det Spørgsmaal, der her ligger for, det er, at saalænge man ikke finder dette System saa skadeligt, at man vil hæve det, foreligger der ikke nogen tilstrækkelig Grund til at hæve et større Stykke deraf; er det ikke forsvarligt at beholde det, er det, som den ærede Rigsdagsmand for Viborg (Klein) sagde, det unaturligste og fordærveligste System, lad os da faae en Lov, som hæver den Grundsætning, hvorpaa hele vor Fæstelovgivning hviler. I Forestillingen af Rentekammeret, hvorpaa Placaten af 1806 er bygget, siges det udtrykkeligt, at da der paa Gaarden kunde holdes en Karl til at

drive den, vilde det stride mod den angivne Lovgrund: at hindre Bondefamiliernes Forbindelse, og man vilde derved falde ud af det hele System om Bondestændens Opretholdelse ved det alle Bøndergaarde paalagte Fæstebaand, hvilket System Lovgiveren nu engang har gjort til sit. Man siger, at det i den Henseende endog kunde synes mindre misligt, at tilstede Forpagtning paa kortere Aaremaa af slige Bøndergaarde, i hvilket Tilfælde Forpagterfamilien dog i Almindelighed vilde blive en egen Bondefamilie, end at tilstede en aldeles ubegrændset Ret til at drive saamange slige Bøndergaarde, det skal være, for egen Regning ved Tjenestefolk, og den modsatte Fortolkning tilsteder ingensomhelst Grændse, hverken med Hensyn til Eierens personlige Stilling eller Gaardenes Antal. Denne Tanke er udviklet meget skarpt i Forestillingen, der er et Aftstykke, som jeg meget skal anbefale de ærede Medlemmer ved Leilighed at læse; hvad jeg her har anført, er Hovedindholdet deraf. Er man altsaa nu kommen til fuld Overbeviisning om, at det er urigtigt paa denne Maade at sørge for, at Borgerne blive i saa mange Familiers Drift som muligt, at det er statsøconomisk rigtigt at lade det blive en fri Sag, saa lade man det blive en fri Sag; men vil man fastholde Fæstebaandet for alle Godser, tør man ikke give en Lov, hvorved man paa en til alle Sider billig og retfærdig Maade hæver det, saa er der her Spørgsmaal om, hvorvidt man nu skal fravige dette System, for at give de Mænd, der ere blevne Eiere af saadanne flere Gaarde, en Ret, som de slet ikke have kunnet gjøre Regning paa, da de høbte